

ปัญหาสังคมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน

อาจารย์ ดร.ปิยะนุช เรืองโพน

ภาควิชาสังคมศาสตร์และพลศึกษา

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ

“ปัญหาสังคม” ในสายตาคนไทย ณ วันนี้

สภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การล่องลอยผิดทางเพศ ปล้นฆ่า ค้ายาเสพติด การใช้ความรุนแรงจนถึงฆ่ากันตาย และอีกหลากหลายปัญหาที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ความคิดเห็นของประชาชนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่มีผลกระทบและควรเร่งแก้ไข

5 อันดับ

ปัญหาสังคมไทย

ที่ประชาชนคิดว่า

ต้องเร่งแก้ไข

โดยด่วน

81.53%

การล่องลอย/ล่องลอยผิดทางเพศ/
ค้ายาเสพติด

จับกุมและดำเนินคดีอย่างรวดเร็ว 67.44%
ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา 66.10%
รณรงค์ในสื่อสังคมออนไลน์ 61.11%

80.20%

การทุจริตคอร์รัปชั่นของเจ้าหน้าที่
ในแวดวงราชการ/การเรียกรับสินบน

เอาผิดอย่างรุนแรง เช่น ยึดทรัพย์ 74.13%
มีมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวดจริงจัง 69.94%
มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพอเพียง 53.26%

78.32%

ความรุนแรงโหดร้ายในครอบครัว/
การทำร้ายกันในครอบครัว

ต้องให้ความรักความอบอุ่น ไม่ละทิ้งปัญหา 71.63%
เพิ่มบทลงโทษกับผู้กระทำผิด 63.69%
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือทางป้องกัน 50.49%

71.81%

การปล้นฆ่า ชิงทรัพย์/ลักทรัพย์

เร่งแก้ปัญหาทางกฎหมาย การลงโทษ 63.25%
สร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ 58.07%
เพิ่มมาตรการในพื้นที่เสี่ยงให้มากขึ้น 46.48%

61.20%

การล่องลอยค้ายา/
ค้ายาเสพติด

ประชาชนต้องไม่หลงเชื่อโดยง่าย 68.15%
เพิ่มบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิด 56.82%
ภาครัฐและสื่อมวลชนให้ความรู้ 43.35%

“ปัญหาเศรษฐกิจ”

63.99%

ควบคุมราคาสินค้า
ขึ้นเงินเดือน/ค่าแรง

“ปัญหาสังคม”

61.45%

ปราบปรามยาเสพติด
อาชญากรรม

“ปัญหาการเมือง”

56.32%

ตรวจสอบการ
ทุจริตคอร์รัปชัน

ความหมายปัญหาสังคม

เจมส์ เฮนสลิน กล่าวว่า ปัญหาสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นสังคม ซึ่งสมาชิกในสังคมนั้นอยากให้มีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของคนในสังคม

พอล ฮอร์ตัน กล่าวว่า ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่มีผลกระทบทำให้บุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมากพอสมควร เกิดความรู้สึกไม่พอใจและเห็นควรร่วมกันแก้ไขปัญหานั้น

ความหมายปัญหาสังคม

ฌ็อง-ฌัก อองดอร์ ก่อตั้งประชา กล่าวว่ ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่ผู้คนจำนวนมากในสังคมกำหนดให้เป็นปัญหา เพราะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับแบบฉบับที่ควรจะเป็นไปตามบรรทัดฐาน ของสังคม และเห็นว่าจะต้องมีการแก้ไขสถานการณ์นั้นให้หมดไปหรือบรรเทาลง

William Kornblum และ Joseph Julian กล่าวว่ เมื่อใดก็ตามที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นพ้องต้องกันว่าสถานการณ์เกิดขึ้นในสังคมกระทบกระเทือนในทางลบต่อค่านิยมที่ยึดมั่น ควรจะต้องมีการดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขสถานการณ์นั้น

ความหมายปัญหาสังคม

- ➡ **สรุป ปัญหาสังคม** เป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ในสังคม หรือสภาวะการณ์ที่คนในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะมีการแก้ไขในรูปของการกระทำร่วมกันเพื่อแก้ไขให้ปัญหานั้นหมดหรือเบาบางลงไป

ลักษณะของปัญหาสังคม

1. ภาวะการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อ คนจำนวนมาก

- ไม่เป็นที่พึงปรารถนาของคนส่วนใหญ่
- เป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขนาดมากพอที่จะกระตุ้นคนจำนวนมากให้เกิดความรู้สึกเดือดร้อน

ลักษณะของปัญหาสังคม

2. ภาวะการณ์อันไม่พึงปรารถนา

- เป็นสภาวะการณ์ในสังคมที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมาก
- มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมบางประการที่คนในสังคมยึดมั่น ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ที่ไม่ถูกต้องในสังคมนั้นๆ

แวนป่วนปาววตเบียร์ ที่แค้นมือแก๊ง ม.2 จุนพี่ม.3 โวยอย่าเบิ้ล
ท่อดัง ในบ้านมีลูก2เดือน

ทุกศกัวไทย

ลักษณะของปัญหาสังคม

3. การเกิดความรู้สึกว่าควรจะมีการแก้ไขปรับปรุง

- เมื่อบุคคลจำนวนมากรู้สึกว่าจะควรจะมีการกระทำบางอย่างเพื่อจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- ถึงแม้ว่าจะไม่กระทบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง แต่มองว่าเป็นปัญหาส่วนร่วมที่จะต้องแก้ไข

ลักษณะของปัญหาสังคม

4. การแสดงออกในรูปของการกระทำร่วมกัน

- เมื่อปัญหาเกิดแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมมีส่วนร่วมได้ส่วนเลียบกับปัญหาดังกล่าว
- พวกเขาแสดงความคิดเห็นและเลือกหาวิธีแก้ไขหรือการรวมกลุ่มกันเพื่อกำจัดปัญหาดังกล่าว

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1. ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1.1 วางเฉยหรือไม่สนใจ (Indifference)

- เพราะเห็นว่าปัญหานั้นไม่กระทบต่อตัวเขา ไม่มีเวลาพอจะสนใจได้ทุกเรื่อง บุคคลจะมีความสนใจก็ต่อเมื่อมีความรู้สึกว่าปัญหานั้นกระทบต่อตัวเขา

1.2 กรณบั่นดาล (Fatalistic Resignation)

- เชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะกรณบั่นดาลให้เป็นไป
- ยอมรับความทุกข์ยากและความอดอยากโดยไม่พยายามแก้ปัญหที่เกิดขึ้น

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1.3 เย้ยหยัน (Cynicism)

- พวกนี้เห็นว่าเสียเวลาที่จะไปพูดปัญหาสังคม
- คนที่โชคร้ายไม่มีค่าควรแก่การสนใจ
- คนที่เข้าไปช่วยเหลือก็ไม่น่าไว้วางใจ เพราะแต่ละคนเห็นแก่ตัว
- ดังนั้นควรปล่อยให้ชีวิตแต่ละคน เป็นไปตามยถากรรม

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1.4 การลงโทษของศาสนา (Religious Retribution)

- เป็นการลงโทษของพระเจ้าต่อบาปของมนุษย์
- ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ดินฟ้าอากาศ น้ำท่วม สงคราม โรคระบาด เศรษฐกิจตกต่ำ ก็คือผลที่พระเจ้าลงโทษมนุษย์
- การแก้ปัญหาคควรประพฤติให้อยู่ในกรอบศีลธรรม ไม่ใช่แก้โดยการเปลี่ยนแปลงสังคม

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1.5 ความรู้สึกอ่อนไหว (Romanticizing)

- ทัศนคติการมองปัญหาขึ้นกับความรู้สึก
- เช่น มองว่าปัญหาความยากจนว่าเป็นสิ่งที่ช่วยไม่ได้
- มองว่าความยากจนเป็นปัญหาที่ถูกคนชั้นสูง เอาเปรียบคนชนชั้นต่ำ

ทัศนคติ

1.6 ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์สังคม (Social Science)

- มองว่าการเห็นอกเห็นใจผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากเท่านั้นยังไม่พอ
- ต้องมีความรู้ ความชำนาญ ความรู้แจ้งเห็นจริงในวิชาชีพ
- การแก้ปัญหา ต้องมีข้อเท็จจริง และวิธีการแก้ไขปัญหาย่างเป็นเหตุเป็นผล

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม

2. ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม

- 2.1 เป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าเป็นปัญหา
- 2.2 ปัญหาสังคมเป็นเรื่องของความผิดปกติ
- 2.3 ปัญหาสังคมเกิดจากคนเลว
- 2.4 ปัญหาสังคมเกิดจากคนพูดเกินความจริง
- 2.5 ทุกคนอยากให้มีการแก้ไขปัญหา
- 2.6 ปัญหานั้นจะแก้ได้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาสังคม

1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความล่าช้าทางวัฒนธรรม

- ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- การพัฒนาประเทศโดยคำนึงถึงอุตสาหกรรม
- การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ
ก่อให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม สิ่งหนึ่งเปลี่ยนไปแต่อีกสิ่งหนึ่ง
ตามไม่ทัน เช่น ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านรถยนต์
ถนนหนทาง แต่ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาสังคม

2. ทฤษฎีความไม่เป็นระเบียบทางสังคม

- ปกติสถาบันสังคมต้องรักษาความเป็นระเบียบของสังคมไว้ โดยการกำหนดสถานภาพและบทบาท และกำหนดบรรทัดฐาน เพื่อควบคุมพฤติกรรม
- สถาบันสังคมไม่สามารถทำหน้าที่ควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามได้
- สถาบันสังคมไม่ทำงานประสานสอดคล้องกัน ก่อให้เกิดปัญหาความสับสน วุ่นวาย

พฤติกรรมเบี่ยงเบน

- พฤติกรรมที่กลุ่มหรือสังคมเห็นว่าผิดไปจากบรรทัดฐานที่คนทั่วไปยึดถือปฏิบัติและก่อให้เกิดการต่อต้าน หรือลงโทษผู้กระทำผิด
- การเบี่ยงเบนที่เห็นชัดที่สุดได้แก่อาชญากรรมหรือการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา เช่น ฆาตกรรม การข่มขืน การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การคอร์รัปชัน เป็นต้น
- พฤติกรรมเบี่ยงเบนบางอย่างก็เป็นเพียงการกระทำที่ผิดจากจารีตประเพณีหรือผิดแผกแตกต่างจากความคาดหวังของคนทั่วไป

ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

- ➡ 1. พฤติกรรมที่เป็นเพียงความประพฤติที่ไม่เหมาะสม และสังคมใช้กระบวนการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ต่างๆ การหัวเราะเยาะในงานศพ
- ➡ 2. พฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับผู้อื่น เช่น การโจรกรรม การทำร้ายคนอื่น การข่มขืนคนอื่น
- ➡ 3. พฤติกรรมที่ทำลายตัวเอง เช่น การติดยา การฆ่าตัวตาย
- ➡ 4. พฤติกรรมที่ละเมิดจารีตของสังคม เช่น ปัญหาโสเภณี การพนัน การคอร์รัปชัน
- ➡ 5. พฤติกรรมที่ทำลายสังคม เช่น การก่อวินาศกรรม การจลาจล การกบฏ

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

พฤติกรรมเบี่ยงเบนสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การกระทำเบี่ยงเบน (deviant act) ประกอบด้วย

- อาชญากรรมเบี่ยงเบน (crimes) การกระทำผิดทางอาญา และการงดเว้นไม่กระทำตามกฎหมายอาญา เช่น ฆ่าคนตาย ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย หมิ่นประมาท
- การฆ่าตัวตาย (suicide) เกิดขึ้นได้ทั้งกับคนปกติและคนเป็นโรคประสาท

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

การฆ่าตัวตาย (Suicide)

■ Emile Durkheim ได้แบ่งประเภทการฆ่าตัวตาย เป็น 4 ประเภท คือ

1. Altruistic Suicide
2. Egoistic Suicide
3. Anomic Suicide
4. Fatalistic Suicide

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

1. Altruistic Suicide

- การฆ่าตัวตายเพราะยึดสังคมหรือกลุ่มเป็นหลัก
- สังคม/กลุ่ม จะส่งเสริมหรือเรียกร้องให้บุคคลอุทิศชีวิตให้กับสังคม
- เช่น การฆ่าตัวตายของทหารญี่ปุ่น
การเผาตัวเองประท้วงการเมือง
การฆ่าตัวตายตามสามีในอินเดีย

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. Egoistic Suicide

- การฆ่าตัวตายเพราะยึดตัวเองเป็นหลัก
- บุคคลถูกกลืนเข้าไปในสังคมไม่มากพอ
- พลังของสังคมไม่สามารถดึงเขาให้สนใจชีวิตภายในกลุ่ม
ไม่สามารถป้องกันเขาจากการฆ่าตัวตายได้
- เช่น การแยกตัวออกจากสังคมและการอยู่โดดเดี่ยว

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. Anomic Suicide

- การฆ่าตัวตายเพราะสังคมไร้บรรทัดฐาน
- เกิดขึ้นเพราะสังคมสับสนวุ่นวาย เกิดความขัดแย้ง
- เช่น การฆ่าตัวตายที่เกิดขึ้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือสถานการณ์ที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

4. Fatalistic Suicide

- การฆ่าตัวตายเพราะสังคมมีกฎเกณฑ์เคร่งครัดเกินไป
- การกดขี่ผู้คนโดยใช้อำนาจเผด็จการ
- เช่น การฆ่าตัวตายของพวกทาส

แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. นิสัยเบี่ยงเบน (deviant habits)

- เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากอุปนิสัยของบุคคล ที่ไม่สามารถขจัดออกไปได้ เช่น การดื่มสุราเป็นประจำ การติดการพนัน ยาเสพติด ถ้าหากมีพฤติกรรมเพื่อความสนุกหรือกระทำนานๆ ครั้ง ก็ไม่จัดว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

แม่รักลูกชายคนนี้มาก
แม่ชอบตอนที่ ตอนเมา

3. การเบี่ยงเบนทางจิต (deviant psychology)

- คนที่ประสบปัญหากับความพิการทางจิตหรือโรคประสาท นำไปสู่ปัญหาทางสังคม และคนที่โตเต็มที่แต่ยังไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

4. วัฒนธรรมเบี่ยงเบน (deviant culture)

- เป็นวัฒนธรรมที่กลุ่มคนยึดถือวิถีชีวิตผิดไปจากคนทั่วไปในสังคม หรือคนที่ต่อต้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของสังคม เช่น พวกฮิปปี้ พวกพังค์ พวกลัทธิศาสนาใหม่ พวกแก๊งอาชญากร

ลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

1. การกระทำที่ได้รับการประณามในสังคม (Action Condemned in Society)

- เป็นการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับและมีปฏิกิริยาตอบโต้การกระทำถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน
- พฤติกรรมเบี่ยงเบนถูกกำหนดโดยกลุ่มคนในสังคมไม่ใช่ผู้กระทำ เช่น พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
- การกระทำใดๆ ที่สมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่แปลกประหลาด ขาดศีลธรรม ผิดกฎหมาย ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. การกระทำที่เป็นภัยต่อสังคม (Threatening Action)

- การกระทำใดๆ ก็ตามที่สังคมเห็นว่า เป็นภัยต่อการจัดระเบียบทางสังคมถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน เพราะเป็นการกระทำที่ผิดปกติ
- เป็นการกระทำที่สังคมกำหนดว่าเป็นสิ่งผิด และขัดต่อกฎระเบียบ บรรทัดฐาน ค่านิยมที่สังคมกำหนดไว้ เช่น พวกก่อการกบฏ ทำผิดกฎหมาย ทำผิดหลักศาสนา

ลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. การกระทำที่ละเมิดกฎศีลธรรมของสังคม (Moral Condemnation)

- เป็นพฤติกรรมที่ให้ความรู้สึกรุนแรงมากกว่าความไม่ชอบ เป็นการกระทำที่ยอมรับไม่ได้ และเกี่ยวกับการละเมิดกฎศีลธรรมทางสังคม
- เช่น การแบ่งแยกสีผิว และการเลือกปฏิบัติต่อเพศ

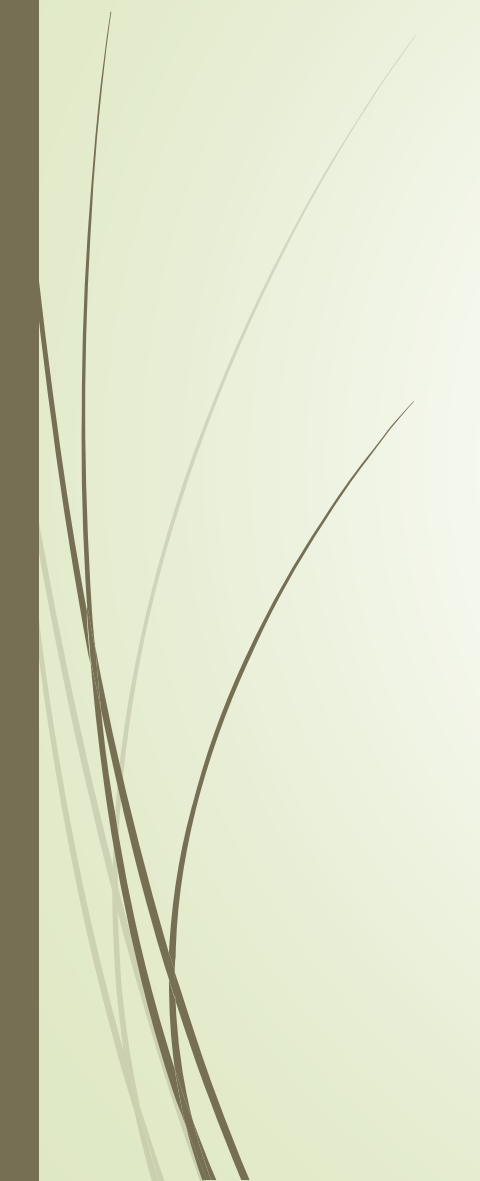
ลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

4. การกระทำที่ถูกระงับ (ตัดสิน) โดยกลุ่มที่มีอำนาจในสังคม

- เนื่องจากกลุ่มที่มีอำนาจหรือชนชั้นสูงในสังคมจะมีอิทธิพลในการกำหนดแนวความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคม
- เช่น การกำหนดบทลงโทษ กฎหมาย เพื่อใช้ตัดสินผู้กระทำผิด

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา
 2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา
 3. ทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐาน (anomic theory)
 4. ทฤษฎีการปราบปราม
-

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา

อธิบายว่าลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับการเป็นอาชญากร

- คนที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย มักจะมีนิสัยร่าเริง แจ่มใส ชอบคบหาสมาคมคนอื่นและใช้ชีวิตอย่างง่าย ๆ
- คนที่มีร่างกายกำยำล่ำสัน มักมีนิสัยก้าวร้าว
- คนผอมสูง มักจะเก็บตัว และมีอารมณ์อ่อนไหว
- สรุปว่า พวกที่มีรูปร่างกำยำล่ำสันมีแนวโน้มเป็นพวกเบี่ยงเบนมากกว่าอีกสองกลุ่ม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา

อธิบายว่า แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ความเครียด ความรู้สึกขัดแย้งในอารมณ์ และความไม่สมปรารถนาเป็นพื้นฐานในการกระทำผิดของคน

- เช่น การขาดความรักของคนนำไปสู่การเจ็บป่วยทางจิต เป็นโรคจิต โรคประสาท เป็นต้น

Freud อธิบายว่าจิตใต้สำนึกมีส่วนผลักดันให้เกิดอาชญากรรม โดยแบ่งบุคลิกภาพของคนเราออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ Id, Ego และ Superego

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน

3. ทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐาน (anomic theory)

Robert K. Merton กล่าวว่า ภาวะไร้บรรทัดฐาน เกิดจากการที่บุคคลส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติตามบรรทัดฐานได้อย่างสมบูรณ์

พฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นผลของความไม่ประสานสอดคล้องกันระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรมหรือค่านิยมทางสังคม (Cultural Goal) กับบรรทัดฐานหรือวิธีการที่สังคมกำหนด (Institutionalized Means)

การปรับตัวของบุคคล

➡ ประกอบด้วย

1. พวกหัวอ่อน (conformity)
2. พวกแหวกแนว (innovation)
3. พวกเจ้าระเบียบ (ritualism)
4. พวกหนีโลก (retreats)

การปรับตัวของบุคคล

การปรับตัวของบุคคลเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังนี้

1. พวกหัวอ่อน / ผู้ปฏิบัติตาม (conformity)

- เป็นกลุ่มคนที่ยอมรับและยึดถือเป้าหมายและวิธีการที่สังคมยอมรับ
- เป็นกลุ่มคนที่มีค่านิยมและการปฏิบัติอยู่ในกรอบกฎหมายและศีลธรรมประเพณี
- เช่น อยากมีบ้านก็ขยันทำงาน เก็บเงิน

การปรับตัวของบุคคล

2. พวกแหวกแนว (innovation)

- เกิดจากค่านิยมในสังคมที่ยกย่องความร่ำรวย เน้นวัตถุนิยม คนมีเงินได้รับการยกย่องสรรเสริญ
- บุคคลที่กระทำทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิตโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือการกระทำผิดกฎหมาย
- นักการเมืองคอร์รัปชัน นักเลงอันธพาล

การปรับตัวของบุคคล

3. พวกเจ้าระเบียบ (ritualism)

- เป็นการปรับตัวไปตามที่สังคมกำหนด เห็นว่าความมั่งมีเป็นภาพลวงตา เป็นกิเลสตัณหา
- คนพวกนี้มักน้อย พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่มีความทะเยอทะยาน แต่ต้องการมั่นคงในชีวิต
- มักพยายามทำตามกฎของสังคมและทำความดีเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ แต่ไม่ต้องการความสำเร็จในชีวิต

การปรับตัวของบุคคล

4. พวกหนีโลก (retreats)

- เป็นคนที่ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายและวิธีการที่สังคมยอมรับ
- เป็นคนที่สิ้นหวังและเลิกเป็นคนดีของสังคม อาจเป็นเพราะผิดหวังหรือล้มเหลวในชีวิต
- เช่น พวกหนีสังคมหันไปติดยา กินยาระงับประสาท หรือฆ่าตัวตาย หรือพวกนับถือไสยศาสตร์ทรงเจ้าเข้าผี

5. พวกกบฏ (Label)

- เป็นผู้ที่ไม่ยอมรับทั้งค่านิยมและวิธีการที่สังคมกำหนด แต่พยายามสร้างกฎหรือค่านิยมขึ้นมาใหม่แทน
- ปฏิเสธค่านิยมที่มุ่งแสวงหาความร่ำรวยและวิธีการแข่งขันเพื่อสะสมทรัพย์สมบัติ
- เช่น กลุ่มเด็กแว้นส์ สก๊อย นิยมแข่งรถชิง หรือ พวกลิขิตที่ชอบแต่งกายสกปรก สู้บักฉุชา

การปรับตัวของบุคคล

ลักษณะการปรับตัว	เป้าหมาย/ค่านิยม	วิธีการ
ปฏิบัติตาม (Conformity)	+	+
แหวกแนว (Innovation)	+	-
เจ้าระเบียบ (Ritualism)	-	+
หนีโลก (Retreatism)	-	-
กบฏ/ต่อต้าน (Rebel)	-	-
	+	+

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน

4. ทฤษฎีการประทัບตรา

- ปฏิกริยาของคนในสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิดเป็นต้นเหตุทำให้ผู้กระทำผิดเป็นคนเบี่ยงเบน
- Edwin Lemert อธิบายว่า การเบี่ยงเบนนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
 1. การเบี่ยงเบนขั้นต้น คือ การกระทำผิดที่คนทั่วไปกระทำแต่ไม่ถูกคนในสังคมตราหน้าว่าเป็นคนเลว เช่น ทำผิดกฎหมายจราจร นักการเมืองคอร์รัปชัน โกงภาษี
 2. การเบี่ยงเบนขั้นที่สอง การกระทำที่ถูกสังคมต่อต้านโดยตีตราว่าคนนั้นเป็นคนเลว ซึ่งผลักดันให้คนนั้นกระทำผิดต่อไปอีก เช่น นักโทษที่ต้องกระทำผิดซ้ำสอง

ปัจจัยที่กำหนดความเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

การกำหนดว่าการกระทำใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

1. เวลา (time)
2. สถานที่ (place)
3. อนุวัฒนธรรม (subculture)

ปัจจัยที่กำหนดความเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

1. เวลา (time)

- เวลามีส่วนในการกำหนดการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่ เพราะแต่ละช่วงเวลานั้นบรรทัดฐานทางสังคมจะแตกต่างกันไป
- เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในปัจจุบัน

ปัจจัยที่กำหนดความเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. สถานที่ (place)

- พฤติกรรมจะเบี่ยงเบนหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานที่หรือสังคมแต่ละแห่ง
- การกระทำตามบรรทัดฐานของสังคมแห่งหนึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบรรทัดฐานทางสังคมแห่งหนึ่ง
- ในบางประเทศเรื่องบางอย่างเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ในบางสังคมถือเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักศีลธรรม

ปัจจัยที่กำหนดความเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. อนุวัฒนธรรม (subculture)

- วัฒนธรรมย่อยมีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมหลัก และมีลักษณะบางประการเฉพาะของกลุ่มตนที่แตกต่างจากสังคมใหญ่
- เช่น กลุ่มเด็กแวนท์ เด็กสก็อช จะมีพฤติกรรมเฉพาะตามบรรทัดฐานของกลุ่ม แต่กลับเป็นพฤติกรรมที่ขัดกับบรรทัดฐานของคนในสังคมใหญ่

ผลของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

1. การเบี่ยงบางอย่างช่วยขจัดความล่าช้าของการปฏิบัติงาน
2. การเบี่ยงเบนช่วยตัดปัญหาหรือป้องกันปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมา
3. ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อต่อต้านพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย
4. เป็นสัญญาณเตือนภัยในกรณีที่มีการกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเกิดขึ้นมาก ๆ ในสังคม